

EXECUTAREA SILITĂ A HOTĂRĂRIILOR JUDECĂTOREȘTI ȘI A ALTOR TITLURI EXECUTORII REFERITOARE LA MINORI

Robert-Adrian DELIU

Grefier, Secția civilă, Judecătoria Pitești

Abstract

Enforcement is the culmination of the civil trial, the final phase, defining, exceptional voluntary civil matters.

Enforcement is the guarantor to comply with the provisions contained in the court judgment, the actual method of the judge's order effective tool of coercion of the debtor in performance of the obligation contained in enforcement that the creditor has against him.

From the outset it should be noted that enforcement, the phase of the civil trial will be triggered only if „the debtor does not perform voluntary duty” so that the entire Book V of the Code of Civil Procedure is not applicable insofar debtor voluntarily move to its own performance.

The very name „enforcement” prints the idea of binding force, making, execution, creation, fulfillment, accomplishment, achievement, accomplishment, committing, ordering, forcing, imposing but enforcement is meant primarily to discipline behaviors inconsistent with order right.

Enforcement is credited assure the lender that his approach materialized by conducting legal proceedings and obtaining a favorable decision has a definite purpose, that right will win -lato sensu- and take possession of it, and on the other hand, execution forced fulfills the role of print in the public mind the idea that enforcement whatever that may be so probably that will be brought out effectively, promptly and certainly not remain illusory.

It can not support the statement that „enforcement lacks humanity”. Book V of the Code of Civil Procedure provides a number of provisions aimed at protecting and safeguarding a certain extent and manner of the debtor. For instance art. 622, 625, 629, 630, 684, 687, 727, 729, 816, 896, 911 etc.

That is, enforcement is part of the civil process, both in terms of legislation and Romanian doctrine, and in terms of the European Court of Human Rights, having difficult task to establish or restore legal order in society.

Enforcement is so pervasive in all branches of law in all relationships in society arises in civil, family, criminal, administrative, fiscal, commercial, labor and social security etc.

Of these, the most sensitive part of enforcement is the enforcement of judgments relating to minors, due to the nature of this procedure, the degree of emotional involvement from all stakeholders involved in its deployment, compliance with the rigor of the law and principles law and psychology of the child and, not least, by respecting the will of the minor.

We hope that in the following to make a thorough analysis as possible of the enforcement of judgments and other enforceable titles on minors and to provide an objective view of this institution execution.

We believe that what we are showing below will have sufficient depth as to raise the public consciousness the importance and fragility of juvenile its relations with parents, social environment and especially the family and finesse details of development child minor.

Keywords: *enforcement, minors, civil process,*

Preliminarii

Executarea silită reprezintă punctul final al procesului civil, faza finală, definitivă, excepțională și facultativă a litigiului de drept civil.

Executarea silită este garantul aducerii la îndeplinire a dispozițiilor instanței cuprinse în hotărârea judecătorească, modalitatea concretă de realizarea efectivă a ordinului judecătorului și instrument de constrângere al debitorului la executarea obligației cuprinse în titlul executoriu pe care creditorul îl deține împotriva sa.

Dintru început trebuie precizat că executarea silită, ca fază a procesului civil, va fi declanșată numai în cazul în care „debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa”, astfel că întreaga Carte a V-a a Codului de procedură civilă nu își găsește aplicarea în măsura în care debitorul trece la executarea obligației sale benevol.

Însăși denumirea de „*executare silită*” imprimă ideea de forță de constrângere, efectuare, execuție, facere, împlinire, îndeplinire, înfăptuire, realizare, săvârșire, obligare, forțare, impunere însă, executarea silită are menirea în primul rând să disciplineze conduitele neconforme cu ordinea de drept.

Executarea silită are meritul de a-l asigura pe creditor că demersul său juridic materializat prin desfășurarea unui litigiu și obținerea unei hotărâri favorabile are o finalitate certă, aceea că dreptul câștigat – *lato sensu* – va și intra în posesia sa, iar pe de altă parte, executarea silită îndeplinește și rolul de a imprima în conștiința publicului ideea că titlul executoriu –oricare ar fi acesta- va fi adus la îndeplinire în mod efectiv, prompt și cert, fără a rămâne iluzoriu.

Nu se poate susține afirmația că „*executarea silită este lipsită de umanism*”. Cartea a V-a a Codului de procedură civilă prevede o serie de dispoziții care au drept scop ocrotirea și protejarea într-o anumită măsură și manieră a debitorului. Bunăoară art. 622, 625, 629, 630, 684, 687, 727, 729, 816, 896, 911etc.

Așa fiind, executarea silită este parte integrantă a procesului civil, atât din punctul de vedere al legislației și doctrinei românești, cât și din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului, având greua sarcină de a stabili sau restabili ordinea juridică în societate.

Executarea silită este astfel omniprezentă, în toate ramurile dreptului, în toate raporturile din societate, se naște în dreptul civil, al familiei, penal, administrativ, fiscal, comercial, dreptul muncii și asigurărilor sociale etc.

Dintre toate acestea, cea mai sensibilă parte a executării silite este reprezentată de punerea în executare a hotărârilor judecătorești referitoare la minori, datorită specificului acestei proceduri, gradului de implicare emoțională din partea tuturor actorilor cu rol în desfășurarea acesteia, respectarea cu rigoare a legii și principiilor de drept și psihologie a copilului și, nu în ultimul rând, de respectarea dorinței minorului.

Sperăm, ca în cele ce urmează să formulăm o analiză cât se poate de amănunțită a executării silite a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori și să oferim o perspectivă obiectivă a acestei instituții execuționale.

Avem credința că cele ce le vom arăta mai jos vor avea suficientă profunzime încât să trezească în conștiința publicului importanța și fragilitatea minorului, a raporturilor sale cu părinții, cu mediul social și mai ales familial, precum și finețea detaliilor privitoare la dezvoltarea psihică normală a copilului minor.

Sedes materiae

Executarea silită a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori face parte din Cartea a V-a, Titlul III, Capitolul IV, secțiunea a II-a, din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, ca modalitatea de executare silită directă.

Denumirea actuală a secțiunii a fost modificată prin efectele art. 1, pct. 10 din Legea nr. 17/2017 publicată în Monitorul Oficial nr. 196 din 21 martie 2017, având următoarea formulare, „*Executarea silită a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori*”.

Extras din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Articolul 910 Domeniu de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile și în cazul măsurilor privitoare la minori prevăzute într-un titlu executoriu, cum sunt stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, precum și alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În aceste cazuri, executorul judecătoresc va trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea de încuviințare a executării împreună cu o somație în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de executor, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau, după caz, îi va pune în vedere să permită celui alt părinte să își exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlul executoriu.

(3) Dacă debitorul nu se va conforma somației executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanța de executare pentru a se face aplicarea prevederilor art. 906.

Articolul 911 Reguli speciale de executare

(1) Dacă în termen de o lună de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2) debitorul nu execută obligația sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

(2) Executarea se va efectua în prezența unui reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecția copilului și, când acesta apreciază că este necesar, a unui psiholog desemnat de aceasta. Prezența psihologului nu este necesară dacă reprezentantul direcției are această calificare.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenții forței publice sunt obligați să își dea concursul la executare, în condițiile legii.

(4) Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

Articolul 912 Opunerea la executare

(1) Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță potrivit art. 906 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2).

(2) În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația în termenul prevăzut la alin. (1), precum și atunci când debitorul este de rea-credință și ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna acest fapt și va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârii judecătorești.

Articolul 913 Refuzul minorului

(1) Dacă executorul constată că însuși minorul refuză în mod categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune față de creditor, va întocmi un proces-verbal în care va consemna constatările sale și pe care îl va comunica părților și reprezentantului direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(2) Reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului va sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcție de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni. Cererea se soluționează de urgență în camera de consiliu, prin încheiere nesupusă niciunei căi de atac, pronunțată cu citarea părinților și, după caz, a persoanei la care se află copilul. Dispozițiile legale privind ascultarea copilului rămân aplicabile.

(3) La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanță va întocmi un raport pe care îl va comunica instanței, executorului judecătoresc și direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(4) După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite, potrivit art. 911.

(5) Dacă și în cursul acestei proceduri executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, creditorul poate sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul în vederea aplicării unei penalități, dispozițiile art. 906 alin. (2) și (4)-(6) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Articolul 914 Procesul-verbal de constatare

Executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal în care va constata modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute la art. 910 alin. (1), dispozițiile art. 890 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Comentariu

Reiterăm cele susținute mai sus, în sensul că, executarea silită trebuie să rămână *ultima ratio regum* și procedura de excepție la care trebuie să se recurgă în vederea executării unui titlu executoriu indiferent de obiectul executării silite.

Astfel, vom reveni ori de câte ori va fi cazul și vom arăta că *executarea silită* nu reprezintă regula, ci excepția de la regulă.

A *fortiori*, în materie de proceduri cu minori, ar fi de dorit ca recurgerea la executarea silită să reprezinte soluția cea mai rar întâlnită, iar interesul superior al copilului să nu reprezinte *arma de asalt*, cea mai fragilă a părinților în războiul purtat de aceștia.

Pornind de la însăși denumirea secțiunii referitoare la executarea silită privitoare la minori, „*executarea silită a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori*” trebuie să observăm și dispozițiile generale ale executării silite, respectiv textul art. 632 alin. (1) C. pr. civ. privitor la temeiul executării silite potrivit cu care, „*executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu*”.

Astfel, trebuie reținut că principalul titlu executoriu, în general, nu numai în materie de minori, este hotărârea judecătorească (sentință sau, după caz, decizie).

Trebuie înțeles că hotărârea judecătorească poate izvorî atât în materie civilă, penală, contravențională, fiscală, administrativă, comercială, etc.. Numai că este greu de imaginat ca o hotărâre judecătorească pronunțată în materie contravențională, administrativă, fiscală, bunăoară să cuprindă dispoziții relative la minori.

În schimb, hotărârea judecătorească în materie penală poate cuprinde dispoziții ale instanței penale care să dezlege cu privire la minori odată cu condamnarea penală a unuia sau ambilor părinți. Astfel, hotărârea judecătorească penală devine titlu executoriu în subsidiar față de dispoziția principală penală.

Însă, nu numai hotărârea judecătorească poate constitui titlu executoriu. După cum bine știm, o dată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil legiuitorul a permis

ca desfacerea căsătoriei să se poată face în fața notarului public, a ofițerului de stare civilă, sau pe cale judecătorească în fața judecătorului.

Prin urmare, reținem că atât ofițerul de stare civilă, cât și notarul public vor emite un certificat de divorț, astfel, acesta constituie titlu executoriu.

Sunt titluri executorii, hotărârile judecătorești străine, titlurile de credit, titlurile executorii fiscale, înscrisurile sub semnătură privată etc.

Dintre toate acestea, reținem că hotărârile judecătorești străine pronunțate în materie de dreptul familiei vor cuprinde dispoziții susceptibile de executare silită în materia despre care facem discuție.

Așa fiind, întreaga discuție se va purta în principal, cu privire la hotărârile judecătorești și certificatul de divorț emis de ofițerul de stare civilă și notarul public.

În privința hotărârilor judecătorești susceptibile de a fi puse în executare, noul Cod de procedură civilă le indică ca fiind, hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel, precum și hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 459 alin. (2) C. pr. civ.

Pentru ca dispozițiile privitoare la executarea silită a titlurilor executorii referitoare la minori să fie puse în executare, titlul executoriu trebuie să cuprindă dispoziții referitoare la minori.

Înșuși art. 910 alin. (1) enumeră cu titlu exemplificativ care sunt măsurile privitoare la minori susceptibile de executare silită. Astfel sunt, stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de avea legături personale cu minorul, precum și alte măsuri prevăzute de lege.

Sunt de asemenea susceptibile de executare silită și hotărârile judecătorești pronunțate de instanțe ca urmare a soluționării ordonanțelor președințiale care au ca obiect, suplینire consimțământ, decădere din drepturi părintești, eliberare certificat privind ocrotirea minorului, modificare măsuri privind copilul, ordin de protecție, obligarea minorului la consiliere psihologică, pensie întreținere, reintegrare în familie etc.

Pentru punerea în executare a hotărârilor judecătorești referitoare la minori, creditorul va trebui să urmeze procedura de drept comun, întrucât executarea silită potrivit cu art. 664 alin. (1) C. pr. civ. poate porni numai la cererea creditorului, având în vedere că faza executării silite este parte a procesului civil caracterizat de disponibilitate.

Astfel fiind, creditorul se adresa executorului judecătoresc competent, fie personal, fie prin reprezentant legal sau convențional formulând o cerere de executare silită al cărei conținut trebuie să fie conform cu dispozițiile art. 664 alin. (3) și (4) C. pr. civ.

Astfel, executorul judecătoresc va proceda la deschiderea unui dosar de executare silită, urmând a sesiza instanța de executare în condițiile art. 666 C. pr. civ. pentru încuviințarea executării silite. După obținerea încheierii de încuviințare a executării silite, executorul judecătoresc va comunica părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea de încuviințare a executării silite împreună cu somația care va cuprinde data la care trebuie să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de către executor.

Somația cuprinde mențiunile arătate mai sus, împreună cu cele prevăzute de art. 668 C. pr. civ. relative la conținutul acesteia, respectiv ordinul ca debitorul să procedeze la îndeplinirea obligației, de îndată sau în termenul stabilit de lege, cu arătarea, în caz contrar, a continuării executării silite.

Somația emisă potrivit cu dispozițiile art. 910 alin. (2) C. pr. civ. se emite în scopul preluării minorului de către creditor, sau, după caz, să permită celui alt părinte să își exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlu executoriu.

În măsura în care, debitorul nu înțelege să se conformeze dispozițiilor din somație, executorul judecătoresc va sesiza instanța de executare, la cererea creditorului, pentru a face aplicare dispozițiilor art. 906 C. pr. civ. referitoare la aplicarea de penalități.

Cu privire la termenul în care executorul judecătoresc va trece la executarea silită, art. 673 dispune că în afară de cazurile în care legea prevede altfel, actele de executare silită nu pot fi efectuate decât după expirarea termenului arătat în somație sau, în lipsa acesteia, în cel prevăzut în încheierea prin care s-a încuviințat executarea.

Așa fiind, văzând dispozițiile art. 910 alin. (2) executorul va stabili termenul de prezentare a debitorului în vederea preluării acestuia de către creditor, prin raportare la dispozițiile art. 673 arătate mai sus.

Astfel, în ipoteza în care debitorul nu se va conforma dispozițiilor executorului cuprinse în somație, la termenul stabilit de acesta va sesiza instanța de executare în vederea pronunțării unei soluții de obligare a debitorului la plata unor penalități.

Practic, deși art. 906 alin. (1) C. pr. civ. are în vedere numai comunicarea încheierii de încuviințare a executării silite în termen de 10 zile, trebuie să avem în vedere că art. 910 alin. (2) obligă executorul și la comunicarea somației, cu atât mai mult cu cât art. 910 alin. (3) are în vedere demararea procedurii prevăzută de art. 906 care se va face numai dacă debitorul „*nu se conformează somației*”.

În consecință, obligația debitorului nefiind una evaluabilă în bani, potrivit cu art. 906 alin. (2) CPC, instanța îl poate constrânge la cererea executorului judecătoresc, prin aplicarea unor penalități, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, în favoarea creditorului cu o sumă cuprinsă între 100 și 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligației prevăzută în titlu executoriu.

Dacă în termen de o lună de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

În privința executării silite propriu-zise Codul de procedură civilă prevede reguli speciale, având în vedere specificitatea și tipicitatea obligației de executat.

Relativ la timpul în care se efectuează executarea silită privitoare la minori, sunt și rămân aplicabile dispozițiile de drept comun, respectiv art. 684 C. pr. civ., în sensul că niciun act de executare nu se va putea face înainte de ora 06:00 și nici după ora 20:00.

În concret, executarea se va efectua de executorul judecătoresc prin prezentarea acestuia la locul unde se află minorul, în prezența unui reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecția copilului și, când se apreciază necesar, a unui psiholog desemnat de acesta. Cu toate acestea, prezenta psihologului nu este necesară în cazul în care reprezentantul direcției are și calitatea de psiholog.

Necesitatea prezentării la locul de executare a acestor persoane calificate în domeniul protecției și asistenței copilului rezidă din împrejurarea că, pe de o parte, executorul judecătoresc este un profesionist al dreptului fără expertiză în creșterea, educarea, supravegherea și ocrotirea copilului, iar pe de altă parte, schimbarea unei stări de fapt a copilului în mod brusc și într-un mod rigid impune asigurarea unui cadru alcătuit din persoane înalt calificate în domeniul protecției copilului.

Această formă de executare silită directă se realizează asupra persoanei, reprezentând, cum s-a arătat în literatura juridică de specialitate, excepția în dreptul execuțional civil român, regula fiind constituită de executarea obligațiilor asupra bunurilor debitorului¹.

Nerespectarea dispozițiilor privitoare la prezenta reprezentantului direcției de asistență socială și protecția copilului atrage sancțiunea nulității executării.

În vederea executării cu promptitudine, celeritate și în condiții de legalitate a titlului executoriu, executorul judecătoresc are posibilitatea de a apela la concursul agenților forței publice, care sunt obligați în condițiile legii să dea ajutorul la efectuarea executării. Sunt astfel aplicabile dispozițiile prev. de art. 682 care completează dispozițiile speciale din materia executării silite privitoare la minori. Prin urmare, în cazul în care executorul judecătoresc întâmpină opunere la efectuarea unui act de executare, la cererea acestuia, făcută în condițiile art. 659 alin. (2), organele de poliție jandarmerie și alți agenți ai forței publice sunt obligați să asigure îndeplinirea efectivă a activității de executare silită, inclusiv prin îndepărtarea de la locul executării a debitorului sau a oricărei alte persoane.

Or, din cele două texte de lege, respectiv art. 682 alin. (2) și 912 alin. (2) C. pr. civ. prin interpretarea lor sistematică și coroborare se reține că executorul

---

¹ D.A. Ghinoiu, în *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 1086.

judecătorească este sigura autoritate cu atribuții în punerea în executare și executare propriu-zisă a titlului executoriu.

Numai în scopul realizării executării efective, cu promptitudine și în condiții de legalitate, executorul judecătorească are posibilitatea de a apela la concursul agenților forței publice și nicidecum a reprezentantului Ministerului Public.

A *fortiori*, art. 682 alin. (2) prevede că, în caz de opunere la executare dacă aceasta întrunește elementele constitutive ale unei fapte penale, executorul judecătorească încheie un proces-verbal, pe care îl va trimite de îndată parchetului de pe lângă instanța de executare, iar art. 912 alin. (2) vizează situația în care, debitorul cu rea-credință ascunde minorul, executorul judecătorească va consemna acest fapt și va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârii judecătorești.

În același sens sunt și dispozițiile art. 658 C. pr. civ. potrivit cu care Ministerul Public sprijină executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii. În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public poate să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii.

În concluzie, apreciem că reprezentantul Ministerului Public nu are niciun fel de atribuție în sensul executării silită propriu-zise privitoare la minori, ci numai de a acorda sprijinul necesar din punct de vedere juridic și efectuarea de acte de urmărire penală pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești.

Se impune precizarea că, la momentul la care executorul judecătorească va trece la executarea efectivă, nu va mai emite o nouă somație, aceasta fiind deja comunicată debitorului potrivit cu art. art. 910 alin. (2) C. pr. civ.

La executarea silită efectuată de către executorul judecătorească, în măsura în care nu s-a ajuns la înțelegere ori debitorul cu rea-credință ascunde minorul, se opune executării și împiedică executarea în mod culpabil, are obligația de a aduce la îndeplinire executarea în condiții speciale, astfel încât trauma actului de procedură să fie pe cât posibil mai redusă.

Prin urmare, art. 911 alin. (4) C. pr. civ. impune o obligație general negativă tuturor participanților la actul de executare silită, în sensul că nu este permisă niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

Așa fiind, prin sintagma „*nicio persoană*”, codul înțelege în primul rând pe executorul judecătorească, agenții forței publice și reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului și, în subsidiar, pe părinți, rude și alte persoane care se află în acel moment la procedura de executare.

Executarea silită în această materie referitoare la minori, după cum nici în procedura evacuării de drept comun, nu trebuie să se transforme într-o scenă de tragism și luptă fizică.

Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță potrivit cu art. 906 aceasta va curge până la momentul executării efective, dar nu mai mult de 3 luni de la data comunicării încheierii prevăzute de art. 906 alin. (2).

Așadar, penalitatea stabilită ca sancțiune împotriva debitorului, va curge doar până la momentul executării hotărârii, însă nu mai mult de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților.

În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația, în termenul de 3 luni, precum și atunci când debitorul cu rea-credință ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna aceste aspecte într-un proces-verbal și va sesiza parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârilor judecătorești.

În ceea ce privește modalitatea certă în care executorul judecătoresc sesizează parchetul, prin tăcerea legiuitorului, apreciem că aceasta se va materializa prin intermediul dispozițiilor art. 291 alin. (2) C. pr. pen.

Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane, art. 291 C. pr. pen. (extras).

(1) Orice persoană cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice persoană cu atribuții de control, care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organul de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă să nu dispară.

(2) Orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală.

Nerespectarea hotărârilor judecătorești, art. 287 C. pen. (extras)

(1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea,

h) nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul faptelor prevăzute în lit. d)–g), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Trecând prin toate aceste dispoziții execuționale iată-ne ajunși cu discuția asupra celui mai dificil text de aplicare a executării silită, *refuzul minorului*.

Prin refuz, în înțelesul Dicționarului explicativ al limbii române se înțelege, faptul de a refuza, neacceptare, respingere, neprimire, opoziție, a nu consimți la ceva, a nu voi să faci ceva și chiar a se sustrage, a se eschiva.

Toate acestea și multe altele sunt moduri de a defini atitudinea prin care minorul înțelege să respingă schimbarea situației de fapt în care se află. Este limpede faptul că o situație de fapt chiar neconformă cu normele normale de trai, morală, etică, de viață ale societății, poate să apară conformă, normală și chiar foarte bună pentru un minor, întrucât reprezentarea realității absolute nu îi este minorului proprie și la îndemână.

Starea de normalitate în care se găsește și pe care o apreciază ca fiind normală se datorează în primul rând vârstei, iar în al doilea rând lipsei posibilității certe de a compara cele două realități.

Prin urmare, art. 913 C. pr. civ. are menirea de a clarifica și reglementa în mod concret și detaliat ce se înțelege prin refuz al minorului la executare, modalitatea în care se constată refuzul la executare de către minor, cauzele care determină refuzul și acțiunile ce trebuie demarate în vederea ameliorării situației minorului, cu scopul refacerii procedurii de executare.

Așa fiind, atunci când executorul judecătoresc constată *ex propriis sensibus* că însuși minorul refuză categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune față de creditor, va întocmi un proces-verbal în care se va consemna constatările sale și pe care le va comunica părților și reprezentantului direcției generale de asistență socială și protecție a copilului.

Refuzul minorului conform alin. (1) al art. 913 se poate manifesta sub două aspecte, fie în mod separat, fie în concurs. Astfel că refuzul se poate identifica prin refuzul categoric al minorului de a-l părăsi pe debitor, fie aversiunea manifestată față de creditor.

Am subliniat și faptul că refuzul minorului trebuie să fie constatat de însuși executorul judecătoresc, în mod direct și nemijlocit, *ex propriis sensibus*, constatările sale materializându-se într-un proces-verbal.

Astfel că simpla opoziție a minorului manifestată în fața executorului judecătoresc nu reprezintă refuz însă, exprimarea explicită și neîndoielnică a refuzului constituie opoziție la executare, motiv pentru care executorul judecătoresc va trebui să înceteze activitatea execuțională de îndată.

Protejarea psihicului, a libertății de exprimare și alegere, a trăirilor și simțirilor copilului și interesului superior al acestuia fiind prioritare.

Niciun interes extraneu minorului nu ar trebui să primeze interesului superior al minorului.

Reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecție a copilului va sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcție de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni.

Se reține așadar, că reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecție a copilului care a participat în mod efectiv la punerea în executarea a hotărârii judecătorești sau a altui titlu executoriu cu privire la minor, are obligația legală de a sesiza instanța.

Dosarul format va fi încadrat în ramura „*Minori și familie*” obiect obligarea minorului la consiliere psihologică – stabilire program. În cadrul acestui dosar, va avea calitate de reclamant direcția generală de asistență socială și protecție a copilului, iar în calitate de pârâți părinții minorului. În practica unor instanțe de judecată s-a observat conceptarea în calitate de pârâți și a executorului judecătoresc și a minorului prin reprezentanții săi legali.

Față de această practică, nu exprimăm o poziție de respingere, având în vedere că dispoziția art. 913 alin. (2) teza a II.

Astfel, codul arată că cererea se soluționează în camera de consiliu, de urgență, prin încheiere nesupusă niciunei căi de atac, pronunțată cu citarea părților și, după caz a persoanei la care se află minorul.

Caracterul urgent al cauzei este dat de necesitatea executării efective a hotărârii, de natura obiectului cererii, respectiv darea unui ordin de către instanță pentru integrarea minorului în programul de consiliere psihologică.

Soluționarea cauzei se face cu citarea părților în vederea asigurării contradictorialității. Desfășurarea cauzei în camera de consiliu se datorează protejării ordinii publice, intereselor minorului, vieții private a părților și neatingerea moralității prin prezența publicului în sala de judecată.

Pe lângă părinți, Codul de procedură civilă prevede și chemarea în fața judecătorului a persoanei la care se află minorul, în ipoteza în care acesta nu se află în grija unuia dintre părinți.

Tot în scopul asigurării celerității, precum și pentru suprimarea tergiversării cauzei și a șicanării de și dintre părți, art. 913 alin. (2) teza a II – a dispune ca încheierea pronunțată să aibă suprimată orice cale de atac.

În scopul pronunțării unei soluții temeinice și care să reflecte pe cât se poate de mult adevărul obiectiv, iar nu numai pe cel judiciar, teza a III-a a art. 913 alin. (2) dispune judecătorul să procedeze la audierea minorului, făcând trimitere la dispozițiile privitoare la ascultarea minorului din dreptul comun.

Astfel, potrivit cu art. 264 C. civ., în procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei. Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere și a primi orice informație, potrivit cu vârsta sa, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care la poate avea aceasta, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește. Tot astfel, orice copil poate cere să fie ascultat. În măsura în care autoritatea administrativă sau judiciară respinge cererea de audiere a minorului aceasta trebuie motivată. Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare.

La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanță va întocmi un raport pe care îl va comunica instanței, executorului judecătoresc și direcției generale de asistență socială și protecție a copilului.

La primirea raportului instanța nu va mai efectua niciun act de procedură în cadrul dosarului. Astfel că raportul comunicat de către psiholog va fi atașat la dosarul cauzei fără a mai produce alte efecte juridice, în sensul ca instanța să emită o altă încheiere de încuviințare a executării silite sau vreo altă dispoziție.

Prin urmare, rolul instanței a fost atins odată cu terminarea programului de consiliere psihologică încuviințat.

Aducem precizarea că, programul de consiliere are menirea principală de a ajuta minorul să perceapă în mod clar, pe cât se poate de obiectiv a situației în care se află părinții săi și situația lui personală, precum și formarea unor convingeri personale ale copilului de a putea decide cât mai obiectiv și echidistant, dar și de a concilia eventual, interesele părților.

Reiterăm ideea ca părțile, părinți, adulți, persoane a căror conștiință și libertate de înțelegere sunt deplin formate, ar trebui să ajungă la un consens, o pace tacită, în vederea aducerii la îndeplinire a titlului executoriu fără a provoca minorului noi și noi traume.

După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite în maniera arătată de art. 911 C. pr. civ.

Limpede că executorul judecătoresc nu va mai proceda la învestirea instanței cu o nouă cerere de încuviințare a executării silite, ci va relua procedura de executare silită efectivă de la prezentarea acestuia însoțit de reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecție a copilului, a părinților (creditor, debitor sau persoana în grija cărei se află minorul).

Dacă și în cursul acestei proceduri executarea nu se va putea realiza din cauza refuzului minorului, creditorul poate sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul în vederea aplicării unei penalități, în condițiile art. 906 alin. (2) și (4)-(6).

Deși textul aparent este redundant, apreciem alături de alți autori că este util, din moment ce debitorul poate insufla minorului cu o vârstă suficient de înaintată și cu un grad ridicat de discernere, ideea opoziției la executare.

Așa fiind, „sanctiunea” aplicării de penalități poate descuraja debitorul de rea-credință la o atitudine contrară în primul rând moralei și în al doilea rând ordinii de drept.

La constatarea situației de imposibilitate a executării silite, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, în care se va constata modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute la art. 910 alin. (1).

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 679 alin. (1) C. pr. civ., executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale pentru toate actele de executare efectuate în cursul executării, dacă din lege nu rezultă contrariul, stabilind totodată și cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

Potrivit art. 890 alin. (2) C. pr. civ., procesul-verbal se va comunica atât creditorului cât și debitorului, iar un exemplar va fi atașat la dosarul de executare.

Procesul verbal constituie titlu executoriu pentru cheltuielile de executare.

În fine, dacă executorul judecătoresc a stabilit prin procesul-verbal imposibilitatea de punere în executare a dispoziției din titlul executoriu, va întocmi o încheiere, motivată în fapt și în drept, cu menționarea cauzei de încetare a executării.

Reținem așadar că, în ipoteza imposibilității de executare, organul de executare, va dispune încetarea executării silite.

Încheierea de încetare a executării silite va fi comunicată de îndată creditorului și debitorului.

Concluzii

Apreciem că executarea silită a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii privitoare la minori ar trebui să fie *ultima ratio* la acre cei doi părinți apelează.

Or, este indiferentă vârsta minorului cu privire la care se solicită executare silită, astfel că simplul gând că un minor este „obiect” al executării silite, ar fi de natură să creeze în conștiința părinților un mare semn de întrebare asupra corectitudinii deciziilor lor, privitoare la copil.

Să fii părinte înseamnă să-ți iubești copilul mai presus decât te-ai iubit vreodată pe tine!